

Vergaderjaar 2020–2021

35 704

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) voor het jaar 2021 (Incidentele suppletoire begroting inzake Herstel Toeslagen)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2021 wijzigingen aan te brengen in:

- de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Normaliter wordt nieuw beleid pas in uitvoering genomen nadat de Staten-Generaal de begrotingswet heeft geautoriseerd. Aangezien uitvoering van de spoedeisende maatregelen die in deze eerste incidentele suppletoire begroting zijn opgenomen in het belang van het Rijk zijn en niet kunnen wachten tot formele autorisatie van beide Kamers, zal het kabinet de uitvoering van de maatregelen spoedig (vanaf eind januari 2021) starten. Hiermee wordt gehandeld conform lid 2 van artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet 2016. Over de inhoud van deze incidentele suppletoire begroting wordt uw Kamer parallel geïnformeerd in de Kabinetsreactie rapport «Ongekend Onrecht» d.d. 15 januari 2021. Zoals in deze Kabinetsreactie toegelicht wordt hebben de voorgenomen maatregelen een spoedeisend karakter, omdat we de gedupeerde ouders van de kinderopvangtoeslag zo snel mogelijk willen compenseren.

Wetsartikel 3

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de wet.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

B. BEGROTINGSTOELICHTING

Inleiding

De budgettaire middelen zoals opgenomen in deze ISB zijn additioneel aan de reeds bij Voorjaarsnota 2020, Ontwerpbegroting 2021 en Najaarsnota 2020 beschikbaar gestelde middelen. Daarnaast is in de Veegbrief 2020 nog een mutatie aangekondigd. Het in totaal reeds beschikbare budget komt daarmee uit op **€ 537 mln.** cumulatief voor de jaren 2020 t/m 2022 (onderverdeeld € 416 mln. programmabudget en € 121 mln. uitvoeringsbudget).

Met deze ISB wordt in totaal **€ 1,229 mld.** cumulatief additioneel beschikbaar gesteld voor de beleidswijzigingen die benoemd worden in de kabinetsreactie op het rapport «Ongekend Onrecht». Dit is opgebouwd uit:

- cumulatief **€ 824 mln.** programmauitgaven voor de forfaitaire «€ 30.000-regeling», de verbreding van de compensatieregeling naar alle gedupeerden die voorheen aanspraak maakten op de hardheidstegemoetkoming en bijstellingen o.b.v. de ervaringen en realisaties van het afgelopen jaar;
- cumulatief **€ 155 mln.** apparaatsuitgaven, verdeeld over artikel 1 en 13, voor extra capaciteit voor de uitvoering van de beleidswijzigingen zoals benoemd in de kabinetsreactie op het rapport «Ongekend Onrecht» (in het bijzonder de uitvoering van de forfaitaire € 30.000-regeling voor gedupeerden);
- een reservering van **€ 250 mln.** in 2021 (op artikel 10) voor onder andere de uitwerking van een regeling om, in de overleg met het Kindpanel, recht te doen aan het leed dat gedupeerde kinderen is aangedaan.

Dit betekent dat het totale en cumulatieve budget voor de herstelactie voor gedupeerden uitkomt op **€ 1,766 mld.** Hiervan is in 2020 ongeveer reeds € 70 mln. gerealiseerd aan programma- en apparaatsuitgaven (in het jaarverslag 2020 van Financiën zal dit nader worden toegelicht). Dit betekent dat per saldo voor 2021 en 2022 in totaal cumulatief **€ 1,696 mld.** beschikbaar is, opgebouwd uit € 1,466 mld. programmabudget en € 230 mln. uitvoeringsbudget.

In de 5^e Voortgangsrapportage Kinderopvangtoeslag die uiterlijk 1 februari aan het parlement verzonden zal worden, zal een uitgebreid en aanvullend budgettair overzicht worden gegeven. Dit in lijn met de financiële overzichten en toelichtingen die in de 4^e Voortgangsrapportage van 4 december jl. is opgenomen.

Budgettaire consequenties beleidsartikelen

Artikel 1 Belastingen (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe- groting 2021 incl. NvW	Mutatie 1e ISB 2021	Stand na 1e ISB	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	2.987.107	14.000	3.001.107	21.000			
<i>waarvan betalingsverplichtingen</i>	2.986.707						
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>	400						
Garantie procesrisico's	400						
Uitgaven (1) + (2)	3.108.560	14.000	3.122.560	21.000			
(1) Apparaatsuitgaven	2.642.216	14.000	2.656.216	21.000			
waarvan: Uitvoering fiscale wet- en regelgeving en douanetaken Caribisch Nederland	14.000						
Personele uitgaven	2.213.751	4.000	2.217.751	10.000			
Eigen personeel	1.886.602	1.000	1.887.602	4.000			
Inhuur externen	318.167	3.000	321.167	6.000			
Overig personeel	8.982	0	8.982				
Materiële uitgaven	428.465	10.000	438.465	11.000			
ICT	25.928						
Bijdrage aan SSO's	279.116	10.000	289.116	11.000			
Overige	123.421	0	123.421				
(2) Programma-uitgaven	466.344						
<i>waarvan juridisch verplicht</i>	66,6%						
Bekostiging	6.290						
Vergoeding proceskosten	6.273						
Overige programma-uitgaven	17						
Garanties	245						
Garantie procesrisico's	245						
Bijdragen aan ZBO's en RWT's	15.780						
Waarderingskamer	1.987						
Kadaster	2.006						
Kamer van Koophandel	4.345						
Overige bijdrage ZBO's/RWT's	7.442						
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	445						
Internationale Douaneraad	175						
Overige internationale organisaties	270						
Opdrachten	340.377						
ICT opdrachten	288.654						
Overige opdrachten	51.723						
Bijdrage agentschappen	89.574						
Bijdrage Logius	86.381						
Bijdrage CIBG	193						
Bijdrage overige agentschappen	3.000						
Rente	85.000						
Belasting-en invorderingsrente	85.000						
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstuk- ken	- 71.367						
Toerekening uitgaven aan Douane	- 71.367						
Ontvangsten (3) + (4)	150.945.690						
Programma-ontvangsten (3)	150.889.259						
waarvan: Belastingontvangsten	150.164.278						

	Stand ontwerpbe-groting 2021 incl. NvW	Mutatie 1e ISB 2021	Stand na 1e ISB	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Bekostiging	181.827						
Kosten vervolging	181.827						
Rente	350.377						
Belasting- en invorderingsrente	350.377						
Boetes en schikkingen	192.777						
Ontvangsten boetes en schikkingen	192.777						
Apparaatsontvangsten (4)	56.431						

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven (+ € 4 mln.)

Verschillende dienstonderdelen van de Belastingdienst zijn betrokken bij de uitvoering van het Toeslagenherstel, bijvoorbeeld de Belastingtelefoon in de communicatie met gedupeerden. De beleidswijzigingen die benoemd worden in de kabinetsreactie op het rapport «Ongekend Onrecht» zorgen voor extra personele uitgaven bij verschillende betrokken dienstonderdelen.

Materiële uitgaven (+ € 10 mln.)

De stijging in personele kosten gaat samen met een stijging van de overheadkosten, zoals opleiding, kantoorautomatisering en huisvesting. Deze overheadkosten hangen zowel samen met de extra inzet van personeel binnen DG Belastingdienst (verantwoord op artikel 1), als met de extra inzet van personeel binnen DG Toeslagen (verantwoord op artikel 13). Op termijn zullen deze kosten, samen met andere indirecte kosten van het nieuwe DG Toeslagen, worden ontvlochten en worden opgenomen onder artikel 13.

Artikel 10 Nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe-groting 2021 incl. NvW	Mutatie 1e ISB 2021	Stand na 1e ISB	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	264.052	250.000	514.052				
Uitgaven	264.094	250.000	514.094				
Nog te verdelen	264.094	250.000	514.094				
Loonbijstelling	3.103	–	3.103				
Prijsbijstelling	9.713	–	9.713				
Programma onvoorzien	216.756	250.000	466.756				
Apparaat onvoorzien	34.522	–	34.522				
Ontvangsten	0	–	0				

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Programma onvoorzien (+ € 250 mln.)

Het kabinet reserveert een bedrag van € 250 mln. voor de nadere invulling van enkele onderdelen uit de kabinetsreactie. Zo is in de kabinetsreactie op het rapport «Ongekend Onrecht» aangekondigd dat, in overleg met het Kindpanel, gekeken zal worden op welke wijze recht kan worden gedaan aan het leed dat gedupeerde kinderen is aangedaan. De volledige budgettaire verwerking van de uiteindelijke regeling volgt als onderdeel van de reguliere budgettaire besluitvormingscyclus.

Artikel 13 Toeslagen (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbe-groting 2021 incl. NvW	Mutatie 1e ISB 2021	Stand na 1e ISB	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024	Mutatie 2025
Verplichtingen	118.125	612.000	730.125	332.000			
Uitgaven (1) + (2)	118.125	612.000	730.125	332.000			
(1) Apparaatsuitgaven	118.000	49.000	167.000	71.000			
Personele uitgaven	115.040	49.000	164.040	69.000			
Eigen personeel	84.402	9.000	93.402	24.000			
Inhuur externen	30.638	40.000	70.638	45.000			
Materiële uitgaven	2.960	0	2.960	2.000			
Overige materiële uitgaven	2.960	0	2.960	2.000			
(2) Programma-uitgaven waarvan juridisch verplicht	125 100%	563.000	563.125	261.000			
Bijdragen aan ZBO's en RWT's	100	-	100				
Overige bijdrage ZBO's/RWT's	100	-	100				
Opdrachten	25	-	25				
ICT opdrachten	25	-	25				
(Schade)vergoedingen	0	563.000	563.000	261.000			
Compensatie toeslagenedupeerden	0	563.000	563.000	261.000			
Overige (schade)vergoedingen	0	-	0				
Ontvangsten	0	-	0				

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven (+ € 49 mln.)

Voor de uitvoering van de beleidswijzigingen die in de kabinetsreactie op het rapport «Ongekend Onrecht» benoemd worden, is additionele uitvoeringscapaciteit nodig. In het bijzonder vergt de uitvoering van de «forfaitaire € 30.000-regeling» voor gedupeerden extra capaciteit om de vele beoordelingen en betalingen in de komende maanden uit te voeren. Tegelijkertijd blijft het voor gedupeerden mogelijk om hun dossiers integraal te laten beoordelen, bijvoorbeeld in het geval dat de gedupeerde recht heeft op meer dan de forfaitaire € 30.000 aan compensatie. De verwachting is dat het integraal beoordelen van deze dossiers meer personele capaciteit zal kosten dan in eerdere instanties werd verwacht. Om er zeker van te zijn dat alle gedupeerden die dat wensen hun dossier

zo snel mogelijk integraal kunnen laten beoordelen, neemt het kabinet vooralsnog aan dat het aanbieden van de forfaitaire € 30.000 niet tot minder verzoeken om een integrale beoordeling zal leiden. Dit alles vertaalt zich naar verwachting in additionele personele uitgaven ten hoogte van € 49 mln. in 2021.

(Schade)vergoedingen (+ € 563 mln.)

In de kabinetsreactie op het rapport «Ongekend Onrecht» worden maatregelen benoemd die eraan moeten bijdragen dat gedupeerden sneller en ruimhartiger recht wordt gedaan. Dit zijn onder meer de «forfaitaire € 30.000-regeling» en de verbreding van de compensatieregeling naar alle gedupeerden die voorheen aanspraak maakten op de hardheidstegemoetkoming. Daarnaast zijn, op basis van de ervaringen en realisaties van het afgelopen jaar, de verwachtingen rond de totale programma-uitgaven bijgesteld. In totaal leidt dit naar verwachting tot € 563 mln. aan additionele programma-uitgaven in 2021.